

תוכן עניינים

שער א': "עד מדינה" - הגדרה - הראיות בהליך הפלילי - מידת

ההוכחה 1

פרק א': מבוא 1

1. סעיף 54א לפקודת הראיות 1

2. ראיית הסיוע 2

2.1 שלושת התנאים המצטברים לעניין הסיוע 2

2.2 מקבץ ראיות המהווה סיוע 3

2.3 רף התוספת הראייתית 3

2.4 משקל התוספת הראייתית וזיקת הגומלין בינו לבין משקל הראיה

הבסיסית 3

2.5 הסיוע ואופן בחינתו 4

2.6 אימתי ניתן לראות בשקרים של נאשם סיוע? 5

2.7 יש להבחין בין שקרי נאשם לבין גרסה בלתי-מהימנה של נאשם .. 6

2.8 נקיטת משנה-זהירות בייחוס משמעות ראייתית לשקרים 6

2.9 המועד הקובע לצורך בחינת שקריו של נאשם 6

2.10 טובות ההנאה המוצעות לעד המדינה כעולה מפסיקת

בתי-המשפט 9

פרק ב': מיהו עד מדינה 11

פרק ג': הטעמים, החששות והרציונלים שביסוד הדרישה לסיוע לעדות עד

מדינה 31

1. היחס לעדויות של שותף ושל עד מדינה והרציונלים לכך 31

2. הזהירות המתחייבת כלפי עדותו של עד מדינה 35

3. ההשלכה של קיום או היעדר מניע מצד עד מפליל 36

4. סיכום 36

פרק ד': מה בין ה"דבר מה" וה"דבר לחיזוק" לבין הסיוע.....	39
פרק ה': התוספת הראייתית הנדרשת	79
פרק ו': הטעמים לדרישת החיזוק.....	125
פרק ז': עד מדינה - הלכות שונות	127
1. טענות לפסילת הסכם עד מדינה - בית-המשפט דחה את הטענות וקבע שהסכם המדינה אין לפסלו והודיות הנאשם התקבלו כראיה	127
2. חקירת עדת מדינה בהיעדר הנאשם - בקשה לפסילת השופט - בית-המשפט העליון חזר ופסק כי ניהול ההיבטים הדיוניים של ההליך מצוי בליבת סמכויותיה של הערכאה הדיונית, ופעמים רבות נקבע כי אין בהחלטות הדיוניות של המותב, כשלעצמן, כדי לבסס עילה לפסילתו. המבחן המשפטי הוא מבחן אובייקטיבי, כך שעל בעל דין הטוען לעילת פסלות להצביע על קיומו של חשש ממשי למשוא פנים, המעיד כי בית-המשפט אינו פתוח לשכנוע.....	127
3. עתירה לגילוי ראיה חסויה - המזכר מיום 18.10.24 שנערך על-ידי סאמר ספורי - מדובר בקטע מתוך מסמך שנחסה בשל החשש לחשיפת אמצעים ושיטות. אינני סבור כי ניתן לחשוף את המסמך. לגבי חומר החקירה מיומן עמדה מיום 22.11.21 - המדובר בתיעוד של שיחה בין מדובב לבין עד המדינה. עיינתי בקטעים החסויים וכן במסמך בכללותו וניתן לומר כי הקטעים החסויים נופלים תחת חיסיון שנועד להגן על שיטות ואמצעים. מכל מקום, אותם קטעים (מועטים מאוד) שהוחסו לא משליכים על יתר חלקי הראיה, שכאמור גלויה במלואה להגנה	128

4. חומרי חקירה - חלק אחר של המסמכים כולל תיעוד שיחה בין עד המדינה לבין גורמי החקירה וכן שיחה בינו לבין הנאשם 2, והינו בבחינת חומרי חקירה. אציין כי לא נעלמה מעיני הטענה לפיה עסקינן בעיבוד של חומרים גולמיים שהועברו להגנה. אף אם כך, דומני כי נכון יהיה להעמיד לעיון ההגנה גם את אלה המעובדים, אשר ככאלה היוו שיקול אצל המדינה בהיקשרות עם העד בהסכם ולשפוך אור על אופן גיבושו128
5. במקרה דנן, לא קיים חשש לתחושת "מחוייבות" להעיד נגד הנאשם דנן. התנהלות הנאשם וקבלת החלטה על ידו לא הייתה קשורה בטובת הנאה הקשורה ברצון המאשימה להפליל את הנאשם דנן. לשני הנאשמים ניתנה האפשרות לשקול הסדרים רעיון התוספת הראייתית של "עד מדינה" נעוץ ב" תחושת המחוייבות" שיש לו לעד בהקשר לאותה טובת הנאה שקיבל - בהקשר לטענת הסגור הנכבד, אין השותף סבילה "עד מדינה" לפי כל הפרמטרים לא הפורמאליים ולא המהותיים, ההיפך הוא הנכון - השותף סבילה בחר להודות ודבק בהודאתו לאורך זמן רב. בית-המשפט שקל את ההסדר וכיבדו בהתאם לפסיקה129
6. צו איסור פרסום - במהלך שמיעת פרשת התביעה החל הליך ממושך של סינון ועיון בחומרים שהופקו מהטלפונים הניידים של עדת המדינה ושל נאשם 1, וכפועל יוצא ריחפה האפשרות שעדת המדינה תיקרא לשוב לדוכן העדים על-מנת להיחקר על חומרים אלו. אי-לכך לא הונעה לאורך כל אותה תקופה השקילה המחודשת של סוגיית איסור הפרסום129
7. תיקון כתב אישום על-ידי הוספת עד מדינה - אדגיש כי המידע המודיעיני עצמו נתון תחת חיסיון, ואין בהחלטתי משום "הכנסה" של המידע עצמו ל"סל" הראיות. המדובר בהוספת עד שנדרש למדינה כדי לבצע הגשה "טכנית" של מסמך המצוי בידי ההגנה עוד טרם העיד העד הראשון מטעם המדינה בתיק זה130

8. גילוייה של סתירה או של אמירה מסויימת, שאין בה אמת או אין בה דיוק, אינו חייב להוליך תמיד בהכרח לדחייתה של העדות כולה. סתירות או שינויים מסויימים בעדותו של עד מדינה אינם מונעים בהכרח מבית-המשפט ליתן אמון בגרסה זו אם נוכח כי בחינה כוללת של הגרסה יחד עם כלל הראיות והנסיבות מלמדת כי גרסתו אמת. גרסתו של עד אינה חייבת להוות מיקשה אחת, בלתי-ניתנת להפרדה, ככל שהדברים אמורים באמיתותה. ייתכן שיימצא כי בחלקה של העדות ניתן ליתן אמון ובחלקה האחר לאו, מטעמים שונים.....130	
שער ב': עד מדינה בעבירות שוחד131	
פרק א': כללי131	
פרק ב': פניה השונים של עבירת השוחד - הערכים המגוונים - צורות המתת ורמת הענישה135	
פרק ג': הליכי חקירה, מעצר וראיות143	
1. אפשרות סבירה להתגונן.....143	
2. חיסיון מסמכים.....144	
3. לא נפל פגם בשימוש בתוצרי האזנת הסתר לשיחותיו של המשיב. כך, בשל "הקירבה" שבין העבירה שבגינה הוצא הצו המתיר (שוחד) והעבירה שיוחסה למשיב בסופו-של-יום בכתב האישום (מרמה והפרת אמונים).....144	
4. עילת פסלות.....145	
5. צו איסור היציאה מהארץ.....146	
6. האם רשאי בית-המשפט לעיין בדו"חות סודיים בעת דיון הנוגע לתפוסים?.....147	
7. בקשה לשיחרור העורר לחלופת מעצר או לפיקוח אלקטרוני.....148	
8. בקשות העוררים לעיין בחומרים שונים, המהווים לשיטתם "חומר חקירה".....148	

9.	שחרורו של המשיב למעצר בפקוח אלקטרוני.....	149
10.	עיון מחדש בהחלטה על חילוט הרכוש.....	150
11.	הארכת תוקף תנאי השחרור.....	150
12.	העברת מידע "סודי".....	151
13.	בקשת המבקש לאסור את פרסום שמו ופרטיו.....	152
14.	קבילות הודאות הנאשם.....	153
15.	תיקון כתב האישום.....	154
16.	אפשרות מעצר באיזוק.....	155
17.	קיפוח בעלי המניות הפרטיים בחברת החשמל.....	155
18.	צו חילוט - טענה בדבר זכות בחלק מכספי החילוט.....	156
19.	בקשתו של המערער להתיר לו לחזור בו מהודאתו.....	157
20.	פרסום התיעוד החזותי - קולי של החקירה.....	158
21.	במסגרת חקירת הנאשם ננקטו כנגדו אמצעים פסולים.....	158
22.	ביטול הרשעה.....	159
23.	לא נפל פגם בניסוחו של כתב האישום.....	159
24.	הדחה בחקירה.....	160
25.	האם יש להרשיע את הנאשם?.....	162
26.	חלופת תפיסה לרכבו של העורר.....	162
27.	האם ניתן היה להרשיע את המערער בעבירות מסוג עוון שבהן הורשע, על יסוד תוצרי האזנת הסתר?.....	163
28.	השבת כספים הנתונים תחת צו זמני - האם ממד הזמן בעת הזו מצדיק להיעתר למבוקש?.....	164
29.	עבירה נגזרת, סיוע לעבירת הפרת אמונים.....	165
30.	בקשת המשיב לעיון חוזר בהחלטה לעוצרו עד לתום ההליכים.....	166
31.	בקשה למתן צו להמצאת מסמכים.....	167
32.	בקשה להורות על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים.....	167

168.....	33. בקשת הנאשם לביטול כתב האישום
170.....	34. "בקשה לעיון מחדש בהחלטה"
170.....	35. בקשה למחיקת כתב האישום
173.....	פרק ד': דוגמאות ותקדימים
173.....	1. חשיבות לגילוי הצווים בפרט בתיק רחב היקף מסוג זה, שבו נחקרו לפחות שלוש פרשות שונות, והוצאו צווים ביחס לגורמים שונים, לרבות ביחס למי שהוכר בהמשך כעד מדינה
174.....	2. הגם שיש לראות בטיוטת כתב האישום כ"תרשומת פנימית", הרי שבנסיבות המקרה דנן אין מקום להחסותה
176.....	3. מהימנות עדותו של עד המדינה
179.....	4. פגיעה בעיקרון אחדות הענישה
180.....	5. בקשה למתן צו איסור פרסום על כל פרט העלול להביא לחשיפת זהותם של עדי המדינה בתיק
181.....	6. טענותיו של הנאשם נוגעות למשא-ומתן ולהסכם עד המדינה שנכרת עם ערן מלכה
184.....	7. מנהל אגף האספקה ויו"ר ועדת המכרזים של חברת החשמל; שוחד בסך 1.3 מיליון ש"ח; עבירות מס, בגין אי-דיווח על כספי השוחד שקיבל; 6 שנות מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר על-תנאי; קנס על-סך 1,750,000 ש"ח או 20 חודשי מאסר תמורתם
186.....	8. תוכן של שיחות שהוקלטו, סיפק לגרסתו של עד המדינה, את הסיוע הדרוש לעדותו כעד מדינה - הערעור נדחה
189.....	9. בקשה לעיכוב ביצוע עונש מאסר שנגזר על עד מדינה - הבקשה נדחתה
193.....	שער ג': עניינים שונים
193.....	פרק א': תמצית ההלכה הפסוקה
193.....	1. שני מעשי רצח של עד מדינה

2. חשיבות לגילוי הצווים בפרט בתיק רחב היקף מסוג זה, שבו נחקרו לפחות שלוש פרשות שונות, והוצאו צווים ביחס לגורמים שונים, לרבות ביחס למי שהוכר בהמשך כעד מדינה.....	196
3. הגם שיש לראות בטיוטת כתב האישום כ"תרשומת פנימית", הרי שבנסיבות המקרה דנן אין מקום להחסותה.....	197
4. חתם על הסכם עד מדינה, בעקבותיו החל להקליט את שיחותיו עם המבקש בנוגע לאירועי הרצח והירי לעבר המשאית. בית-המשפט המחוזי קבע כי עדותו של א' מהימנה ביותר וכי מסירת הידיעה המודיעינית על אודות הרצח מהווה חיזוק משמעותי למהימנותו.....	199
5. המערער, אשר ביצע את עבירת ניסיון השוד בצוותא עם שותפיו, עלול לשאת כמבצע בצוותא באחריות ישירה לרצח המנוח, בהתקיים יסודות עבירת הרצח.....	202
6. המבקש עתר לחזור מהודאתו כטעם מיוחד המצדיק את עיכוב ביצוע עונש.....	204
7. התקנת תוכנות רוגלה במכשירי טלפונים ניידים של עדי מדינה.....	205
8. מעמד הנקין כשותף או כעד מדינה, ובהתאמה - התוספת הראייתית הנדרשת להודעתו.....	206
9. עד המדינה הוא "גורם" במובן זה שהטלת איסור הפרסום על פרטיו הביאה באופן אוטומטי לחסיית התיק כולו.....	208
10. מהימנות עדותו של עד המדינה.....	211
11. ההשוואה לעונשו של עד המדינה בעלת תוקף מוגבל ביותר.....	213
12. א' אמנם שימש כעד מדינה נגד המערער אולם בניגוד למצב הדברים הרגיל ביחס לעדי מדינה, הוא לא היה שותף למעשה הרצח או לירי לעבר המשאית.....	216
13. המרת מעצרו של המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני.....	218

14. "עד מדינה", וזאת משום שלכאורה בעת חקירתו הוא עתיד לקבל טובת הנאה בתמורה להפללה.....	219
15. פגיעה בעיקרון אחדות הענישה.....	221
16. בקשה למתן צו איסור פרסום על כל פרט העלול להביא לחשיפת זהותם של עדי המדינה בתיק.....	222
17. מספר החשבוניות הפיקטיביות בגין יש לחייב את המערער בתשלום מע"מ וכפל מס.....	223
18. החשש לשיבוש הליכי משפט אינו מתאיין עם סיום עדותו הראשית של עד המדינה בתיק העיקרי.....	224
19. אין לפסול את שיחותיו של מ.י. עם המבקש שנקלטו במסגרת האזנת סתר, שכן לא הוכח שאלו הושגו שלא כדין.....	226
20. י.מ היה עד מדינה בארה"ב, תחת התכנית האמריקאית להגנת עדים, ולכן היה מנוע מלהגיע לישראל דבר שעייכב בהכרח את האפשרות לקדם את החקירה.....	228
21. כשלים בעדות עד המדינה.....	230
22. אספקת מטען לרשותו של עד המדינה.....	233
23. בשלב זה של ההליך, לא ניתן לומר, כי עדותו של עד המדינה היא "פרכה" כאמור, או שגרסתו כה מקועקעת ומעורערת מיסודה, באופן שלא יאפשר לתת בה כל אמון ויציגה כמשוללת יסוד.....	235
24. האזנת נפח במשרדו של עד המדינה.....	239
25. התביעה לא הציגה ראיות כלשהן, לרבות עדות עד המדינה, התומכות בטענתה שהנאשם היה בעלים, מנהל או אחראי.....	240
26. עד המדינה השני יעיד ככל הנראה נגד יתר הנאשמים בתיק הראשון, בין אם יאוחדו המשפטים ובין אם לאו.....	243

27. הנאשם הרגיש כי לא היה זה נכון שישב על שאלות בטרם נועץ בעו"ד.	
לאור הסדר עד המדינה אליו הגיעה המאשימה עם שלושת שותפיו בסיוע	
עו"ד ברנר.....	246
28. האם יש לקבל כראיה במשפט שיחות טלפון שהתקיימו בין עד המדינה	
י.מ לבין אחיו נאשם 15 במסגרת חקירה?	248
29. פירסום במסגרת תכנית התחקירים "המקור" המשודרת בערוץ 13 של	
הטלוויזיה, שורה של קטעי וידאו ושמע מתוך קלטות החקירה במשטרה	
של עדי המדינה שגויסו בתיקנו	251
30. הנאשם העיד כי מתוקף חתימתו על הסכם עד המדינה ובזמן אותו	
משפט שהה כשנה וחצי בדירת מסתור עם ליווי משטרה צמוד	255
31. חומרי חקירה הנוגעים לעד מדינה	258
32. היעדרות מההליך של גביית העדות המוקדמת והיעדר ייצוג משפטי	
שם	258
33. אי-עריכה מסדרי זיהוי	260
פרק ב': חוק להגנה על עדים, התשס"ט-2008	261